

Kitekint? - A pénz forradalma

2009 augusztus 14. Flag

Sz?veg m?ret

Ment?s

-
-
-

- [0](#)

M?g nincs ?rt?kelve

M?rt?k

Mi tagad?s, gyanakv?ak vagyunk a glob?lis p?nzpiacokkal szemben, ?s a forint elleni t?mad?sok sem ?bresztenek er?s rokonszenvet a p?nz?gyi befektet?k ir?nt.

Szerz?ink azonban - akik a liber?lis k?zgazdas?gi iskola, a Chicag?i Egyetem fiatal professzorai - azt ?ll?tj?k, hogy

éppen a szabad pénzügy piacnak köszönheti a fejlett világ mai gazdagságát, és ott marad meg a szegénység, ahol gúzsba kötik a pénzügy piacot. Könyvük arról szól, hogy valódi forradalom söpör végig a világgazdaságon, ami sok kicsi cégre bontja fel a globális óriásvállalatokat, és a korábban szinte katonai fegyelemre és vezetésre épül? üzleti világot az egyenl? profi szakért?k szövetségével cseréli fel. Azok a cégek lesznek sikeresek, ahol a tulajdonos t?kést, tehát a kapitalistát felváltják a profi menedzserek, és akkor menekül meg a világgazdaság a következő évtizedek lopakodó válságaitól, ha szabaddá teszik a pénzügy piacok m?ködését. Miért?

Idézik Eric Hobsbawm angol történész felmérését, amely összehasonlítja az 1848-as és az 1960-as franciaországi Bordeaux vezet? családjainak összetételét, és megállapítja, hogy a legnagyobb változás abban van, hogy korábban a t?kések, kés?bb a menedzserek adták a leggazdagabb családok többségét. Nem a t?ke, hanem a tudás gy?zött. Az USA-ban is hasonló a helyzet, ezért lehetséges, hogy míg 1929-ben a legmagasabb jövedelmet élvez? csoport jövedelme 70 százalékát t?kéje révén szerezte (osztalék, kamat és bérleti díj formájában), addig 1988-ban már a legjobban fizetett kör jövedelmének 80 százalékát kapta bér és vezet?i jutalom címén. Nem a tulajdon és a t?ke, hanem a tudás és a tehetség révén lehet ma a legnagyobb jövedelmet szerezni az amerikai gazdaságban. Mi váltotta ki a t?kések leváltását és a tudással rendelkező menedzserei osztály felemelkedését? Szerz?ink szerint a technológiai forradalom, amely felértékelte a szaktudást, és az egyre er?sebb verseny, de leger?sebben a pénzügy piacok szabad m?ködése. Egy tehetséges fiatal jó ötletére azonnal kaphat hitelt, ezzel a nagy cégek folyamatosan er?söd? versenyre kényszerülnek a feltörekv? újakkal, ami felértékeli a szakértelmet, tehát a menedzsert a t?késsel szemben. Szerz?ink szerint ez a f? oka annak, hogy meglep? stabilitást mutat a legnagyobb cégek csoportja, mert képesek voltak az alapító t?kések menedzserekre cserélni. A legnagyobb 500 amerikai cég felét még 1880 és 1930 között alapították, míg a legnagyobb 30 német cégb?l 19 indult el 1860 és 1930 között: meglep? túlélési arány az elmúlt százötven év ismeretében.

A világban zajló pénzügy forradalom jele az is, hogy míg 1970-ben az USA-ban a bruttó hazai termék (GDP) 0,66 százalékával volt egyenl? a t?zsdén jegyzett összes részvény értéke, addig 2000-ben ez már 1,5 százalékra emelkedett. Franciaországban még jobban, 0,16-ról 1,1 százalékra n?tt. Az USA-ban még az 1960-as évek végén is gyakorlatilag nulla volt a fogyasztási hitelek állománya - ma ez 700 milliárd dollárt tesz ki, és gyorsan emelkedik. Ott n? jobban az építési hitelek állománya, ahol jobban kiépített a bankrendszer, és szabadabb a pénzügy piac, mert így olcsóbban tudnak lakáshitelt felvenni az építkezők. Angliában a GDP 52 százalékával azonos a családok és vállalkozók által felvett jelzáloghitelek állománya, míg a hasonló GDP-vel rendelkező Olaszországban ez csak 5,5 százalék. A különbség oka az, hogy Angliában egy évbe és a ház értékének 5 százalékába kerül, ha a cs?dbe jutott adóstól a bank vissza akarja szerezni a jelzáloggal terhelt házat, ugyanez Olaszországban három-öt év alatt lehetséges, és a ház értékének 18-20 százalékába kerül. Érdekes, hogy Texasban, Bush elnök hazájában a cs?dbe ment adós megtarthatja házat, bármilyen luxusingatlanról is van szó, s?t még 30 ezer dollár érték? egyéb ingatlanát sem veszik el. Angliában azonban alacsonyabbak a lakáshitelkamatok, és lényegesen gyorsabban lehet építési kölcsönt felvenni, mint bárhol Európában, mert fejlett a jelzálogkölcsön intézménye, és ez els?sorban a szegényeknek jó. A szabad és fejlett pénzügy piac tehát még barátunk is lehet, ha az értünk folyó nagyobb versenyben jobb feltételeket kapunk az otthonteremtéshez.

A pénzügy forradalom lényege, hogy a cégek és az emberek a korábbinál lényegesen könnyebben és gyorsabban juthatnak hozzá hitelhez, de ehhez fejlett és szabad pénzügy piacra van szükség. Ez nem áll érdekében azoknak a kapitalistáknak, akik szeretnék meg?rizni a zárt pénzügy piacot, amelyen ?k kapnak hitelt, míg az új kicsik, akikb?l nagy versenytársaik lehetnek, már nem. A vesztes társadalmi csoportok is ellenséges érzülettel vannak a pénzügy piacokkal szemben, mert nem képesek hitelhez jutni. Itt van szükség az állam beavatkozására, hogy minél többen és minél alacsonyabb kamattal jussanak hozzá vállalkozási, építési és más hitelekhez. Az üzleti életben a vállalatok ma nem egyre nagyobbak lesznek, hanem egyre gyorsabbak, és sok korábbi óriás cég felbomlik, míg a kis- és középvállalatok er?södnek. A siker forrása az, hogy mindenki pénzhez jusson, akinek jó ötlete, szép álma és er?s motivációja van arra, hogy valami újat hozzon létre - legyen az egy találmány, cég, otthon vagy éppen egy diploma. A tudás legy?zi a t?két, de csak akkor, ha lehet?séghez jut, amihez pénz, dönt?en hitel kell. A pénz forradalma - eddigi félelmeinkkel szemben - a legjobb szövetségesünk lehet abban, hogy a tudás lépjen a t?ke helyére. Ebben mi, magyarok jobban állunk, mint a felhalmozott vagyonban, tehát: pénzt mindenkinek!

(Raghuram G. Rajan, Luigi Zingales: Saving Capitalism from the Capitalists, Crown Business, New York, 2003)

Matolcsy György, hetivalasz.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló